

Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

Stockholm 2022-11-02

m.miljoprovningseenheten@regeringskansliet.se

Byggföretagens yttrande över betänkandet Om prövning och omprövning – en del av den gröna omställningen (SOU 2022:33), Dnr: M2022/1389

Byggföretagen är de enskilda byggföretagens bransch- och arbetsgivarorganisation och organiserar cirka 4000 bygg-, anläggnings- och specialföretag. Byggföretagen har tagit del av rubricerad remiss och vill framföra nedanstående synpunkter.

Sammanfattning

Byggföretagen avstyrker förslagen om att i praxis utveckla användningen av tidsbegränsningar, samt om att införa obligatorisk omprövning. Byggföretagen avstyrker även förslaget om ett utvecklat samrådsförfarande.

Byggföretagen ställer sig positiva till utredningen huvuduppdrag: Däremot bör förslagen utvecklas och samordnas med en bredare översyn av Miljöbalken (MB). En sådan översyn bör vara föremål för bred beredning inom ramen för en samhällsbyggnadskommission, med representation från sektorer, som påverkas av tillståndsprövningen och vars verksamhet är en nödvändig del av den globala klimatomställningen.

Bakgrund

✓ Hållbar utveckling tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Detta ska vara utgångspunkten för Byggföretagens verksamhet. Byggföretagens medlemsföretag verkar för att alla delar i byggprocessen ska bidra till minskade utsläpp och ett förbättrat klimat. Denna gemensamma klimatanpassning är nödvändig för ett långsiktigt hållbart samhälle.

- **Ekonomisk hållbarhet** - Ett klimatsmart och hållbart byggande är avgörande för att våra medlemmar ska vara relevanta på marknaden. Resurseffektivitet och cirkulära affärsmodeller ger nya förutsättningar för våra medlemmars ekonomi. Byggföretagen verkar för rätt ställda krav och rätt genomförd uppföljning, för en fossilfri konkurrenskraft.

- **Ekologisk hållbarhet** - Klimatförändringarna påverkar förutsättningarna att leva på planeten. I det ekologiskt hållbara samhället används jordens resurser på ett uthålligt sätt. Byggföretagens medlemmar är ansvarsfulla företag som genom innovation och engagemang bidrar till att minska byggbranschens negativa klimatpåverkan, och uppnå en klimatneutral bygg- och anläggningssektor till 2045.
- **Social hållbarhet** - Byggföretagens mål är en attraktiv, sund och säker byggbransch. Detta innebär att de som arbetar i branschen ska ha en god arbetsmiljö och att frågan om säkerhet ska vara central på varje byggarbetsplats. Byggföretagen ska arbeta med inkludering, mångfald, och jämställdhet, såväl inom organisationen som gentemot medlemsföretagen. Alla ska känna sig välkomna i vår bransch.

Begreppet klimatomställning innebär en långsiktig förändringsprocess som leder fram till en klimatmässigt hållbar utsläppsnivå av växthusgaser. För att stötta näringslivets omställning bildades Fossilfritt Sverige, vars mandat löper tom 2024. 22 branscher, inklusive Bygg- och anläggningssektorn, har tagit fram egna färdplaner.

Bygg-, anläggning-, och fastighetssektorn står för en femtedel av Sveriges CO₂-utsläpp och en tredjedel av landets energianvändning. Sektorn har ett stort ansvar för de totala utsläppen, men också ett stort engagemang för att vara en del av lösningen. Det är helt avgörande att sektorn ställer om för att Sveriges målsättningar på klimatområdet ska nås. Våra medlemsföretag vill ta ansvar för att agera i klimatomställningen, och har därför antagit målet om klimatneutralitet i hela värdekedjan till år 2045.

2018 undertecknades bygg- och anläggningssektorns färdplan för fossilfri konkurrenskraft 2045. Delmålen är negativ trend senast 2025 och 50 procents utsläppsminskning till 2030. 170 aktörer har i dagsläget undertecknat färdplanen, varav 60-talet är medlemmar i Byggföretagen. Färdplanen är en viktig motor i branschens klimatomställning, då den samlar stora delar av värdekedjan och aktörer som ligger i framkant.

Byggföretagen samordnar färdplanen i samverkan med sex andra branschorganisationer, samt Trafikverket.

För att Byggföretagen och dess medlemmar ska kunna bidra fullt ut till klimatomställningen behöver vi rätt förutsättningar.

Bygg- och anläggningsbranschen verkar inte i ett vakuum. Vi är en del av det industriella kretsloppet, där varje del är beroende av varandra. Våra medlemsföretag, liksom den bredare klimatomställningen, gynnas av en

nationell råvarutillgång, och ett långsiktigt förutsebart system för produktion och överföring av elektricitet.

En genomtänkt industristrategi baseras på säker tillgång på fossilfri el, effektivt nyttjande av råvaror, kompetensomställning för ett grönt teknikskifte och goda möjligheter att omsätta kunskap i nytta och tillväxt. Svensk industri har ett mindre klimatavtryck än motsvarande branscher i andra länder. Förbättrade konkurrensförutsättningar bidrar till ökade marknadsandelar, samtidigt som länder med större klimatavtryck får allt svårare att konkurrera. Att göra samhällsbygget mer beroende av råvaror från andra länder som varken respekterar mänskliga rättigheter eller uppsatta miljömål för inte Sverige framåt.

Grönt stål, fossilfri cement och hållbara batterier är några exempel på hur tillväxt och klimatåtgärder inte står i motsats till varandra.

Byggföretagen vill

- Se en genomtänkt industripolitik som formuleras med fokus på det svenska industrins och näringslivets konkurrenskraft och möjligheter att genom innovation fortsätta att bidra till klimatomställningen.
- Att miljölagstiftningen formuleras så att en långsiktig industriell utveckling underlättas. Sverige ska ha fortsatt stränga miljökrav, men handläggningstiderna måste kortas och förutsebarheten i tillämpningen öka.
- Att det tillsätts en samhällsbyggnadskommission med uppgift att samordna och belysa olika aspekter av lagstiftning och politik som idag alltför ofta hindrar och försvårar innovativ industriell utveckling med konkret betydelse för klimatomställningen.

Byggföretagens synpunkter på förslagen

Portalparagraf med förtydligande att även klimat ska beaktas

Byggföretagen tillstyrker förslaget. Det behöver bli än tydligare att all verksamhet som baseras på MB ska syfta till en global klimatomställning, och inte endast se till den lokala miljön. Konsekvenser av uteblivna tillstånd kan bli att olika råvaror behöver importeras, vilket inte bidrar till den globala klimatomställningen, eller till uppfyllelse av FN:s globala klimatmål.

Förslaget bör dock utformas på ett sådant sätt att redan långa och svåröverblickbara processer inte blir ännu längre. Industrins möjligheter och förmåga att bidra till klimatomställningen bör beaktas, i enlighet med FN:s globala klimatmål.

Tydligare klimatperspektiv i hushållningsprincipen

Byggföretagen och dess medlemsföretag ställer sig helhjärtat bakom vikten av ett ökat cirkulärt byggande. Vi vill dock framhålla att lagstiftning är ett trubbigt instrument för att åstadkomma hushållning och cirkulärt byggande, och att flertalet av våra medlemsföretag redan idag arbetar aktivt för att minska svinnet och öka energieffektiviteten. Ett antal åtgärder på andra plan skulle vara mer konstruktiva för att öka möjligheterna till cirkularitet och återbruk. Till exempel behöver Naturvårdsverkets regler om hantering av anläggningsmassor förenklas, för att undvika att rester från byggprojekt i onödan transporteras till deponi.

Klimatperspektivet bör förtydligas i beslutsunderlagen

Byggföretagen ställer sig bakom ansatsen i förslaget: I dess nuvarande utformning riskerar den dock att ytterligare försvåra tillståndsprocesserna, tvärt emot vad såväl industrin som stora delar av politiken önskar.

Genomförs denna förändring måste den kompletteras med andra åtgärder, såsom tex begränsningar kring vem som får inkomma med invändningar, samt när i processen detta får ske och på vilka grunder. Dagens regler är inte förenliga med grundläggande rättsprinciper eftersom sökanden ska bevisa att något negativt för miljö eller klimat *inte* kommer att ske, medan andra aktörer bara behöver säga att de inte är *overtygade* om att menlig inverkan helt motbevisats. Bevisbördan ligger helt på sökanden, medan avsaknaden av krav på rättslig grund för invändning leder till att processen blir aktivistisk snarare än juridisk, och brister i förutsebarhet. Miljöbalken bör i detta avseende närmas Rättegångsbalken.

Omprövning och tidsbegränsning av tillstånd

Byggföretagen vill erinra om betänkandet SOU 2022:23, i vilket ingen tidsbegränsning av tillstånd föreslås. Det bör framhållas att det redan idag är möjligt för myndigheter att kräva en återkallelse av tillstånd. Omprövning och tidsbegränsning av tillstånd skulle också skicka en signal till marknaden och dem som har sin sysselsättning i tillståndspliktig verksamhet att förutsättningar kan ändras, även om ekonomiska eller innovationsmässiga skäl saknas. Det kan leda till svårigheter med finansiering, vilket i sig är en hämsko för den tekniska utveckling som idag vilar på industrin och som är helt nödvändig för att Sverige ska nå de globala klimatmålen. En sådan regel skulle alltså vara kontraproduktiv.

Avvägningar kring klimatnyttan bör föras in i miljöbalken och vägledning behövs

Byggföretagen välkomnar att utredningen föreslår att klimatnytta ska kunna vägas mot eventuell negativ påverkan på människor, hälsa och miljö. Detta är en nödvändig förändring för att kunna ta steget från lokalt miljöskydd till global klimatomställning i svensk lagstiftning. Utan vägledning vore dock en sådan

regel tandlös, eftersom det ger utrymme för subjektiva värderingar. Det vore en alltför ensidig lösning att ge Naturvårdsverket i uppdrag att ta fram en sådan vägledning. Naturvårdsverket bör i så fall ges ett tydligt uppdrag att samverka – inte bara samråda – med andra aktörer, inte minst berörda aktörer inom industri och forskning och innovation. Frågan om Sveriges uppfyllelse av klimatmålen är en för stor och bred fråga för att hanteras endast av en myndighet eller ett departement, varför den bör göras till en del av en större samhällsbyggnadskommission.

Frågor med anledning av detta remissvar kan ställas till Tanja Rasmusson, näringspolitisk chef, tanja.rasmusson@byggforetagen.se alt. 076-209 38 02.

BYGGFÖRETAGEN

Catharina Elmsäter-Svärd
Verkställande direktör